

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Γ΄ Γυμνασίου στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας

Μάρτιος – Απρίλιος 2013

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα

Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά 85% και από εθνικούς πόρους κατά 15% στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα» του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή) για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Θεματική ενότητα Γ΄ Γυμνασίου «Λογοτεχνία και εφηβεία»

Συνανάγνωση – συνεξέταση κειμένων

Σχεδιασμός σεναρίου: Βασιλική Σελιώτη

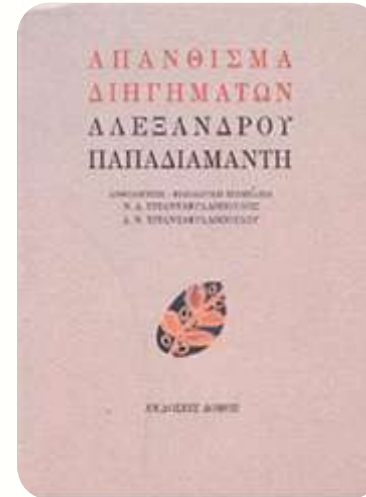
Επιμέλεια παρουσίασης: Μαρία Παπαλεοντίου

ξεποπτεία: Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Επ. Καθηγήτρια ΝΕ Φιλολογίας,
Παν/μιο Κύπρου}

Προτεινόμενα κείμενα

- * ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ, Ο γιος του θυρωρού (απόσπασμα)
- * ΒΥΡΩΝ ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ, Οδόσημο κινδύνου
- * ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΟΥΡΗΣ, Η μοτοσικλέτα του Αντρέα
- * ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ, Δαίδαλος
- * ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, Όνειρο στο κύμα (αποσπάσματα)
- * ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ, Ο Πετεινός (απόσπασμα)

Έργα και συγγραφείς

Πορεία εργασίας σε ομάδες

- Διαβάζουμε τα κείμενα (ατομική σιωπηρή ανάγνωση) με γνώμονα τους διδακτικούς στόχους της Θ.Ε.
- Εντοπίζουμε τον θεματικό πυρήνα κάθε κειμένου και τον συσχετίζουμε με την ενότητα.
- Οργανώνουμε – ομαδοποιούμε τα κείμενα με κριτήριο τη συνανάγνωση – συνεξέτασή τους (ποια δηλ. συνομιλούν περισσότερο μεταξύ τους).
- Καταγράφουμε ενδεικτικά **συγκριτικά ερωτήματα /δραστηριότητες** για ανάδειξη των συγκλίσεων και αποκλίσεων των κειμένων.

Στην ολομέλεια

- Συζητάμε τα κριτήρια επιλογής των κειμένων και των στόχων που αυτά υπηρετούν.
- Ανακοινώνουμε τις σκέψεις και εισηγήσεις μας.
- Σχολιάζουμε τις σχετικές με τα κείμενα ερωτήσεις του διδακτικού σεναρίου.
- Ανιχνεύουμε διακειμενικές αναφορές και συσχετίσεις των κειμένων.
- Προτείνουμε ιδέες για διαθεματικές συναρτήσεις των κειμένων με άλλα γνωστικά αντικείμενα ή/και μορφές τέχνης, καθώς επίσης εργασίες δημιουργικής γραφής.
- Παίρνουμε μια «γεύση» από το προτεινόμενο υποστηρικτικό υλικό.

Κριτήρια επιλογής κειμένων (βάσει Π.Σ.Λ.)

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι θεματικής ενότητας

α) Στόχοι γνωστικού και αξιακού περιεχομένου (Π.Σ.Λ., σσ. 84-85)

- Συνεξέταση κειμένων από τη σύγχρονη και παλαιότερη λογοτεχνία, ελληνική και ξένη, ώστε να αναδειχθούν:
  - ο κόσμος του εφήβου και τα σημερινά προβλήματα της νέας γενιάς
  - το αξιακό σύστημα μεγαλύτερων – νεότερων με έμφαση στις διαφορετικές ιεραρχήσεις και προτεραιότητες (χάσμα γενεών)
  - ο μεταιχμιακός ου-τόπος ανάμεσα στην παιδικότητα και την ενηλικίωση: κρίση της εφηβείας και συγκρότηση ταυτότητας (αυτοσυνειδησίας)
  - το μυθιστόρημα «της εφηβείας» ή «μαθητείας»: πορτρέτα εφήβων καθ' οδόν προς την ενηλικίωση
- > **Δυνάμει διαθεματική σύνδεση με την Ψυχολογία (ειδικά «του εφήβου»).**

β) Στόχοι λογοτεχνικού γραμματισμού (ό.π., σ. 88)

⇒ «Γραμματική» της λογοτεχνικής γλώσσας

Ποιητικός λόγος:

- Η σύνταξη των ποιητικών προτάσεων
- Ποιητική λέξη, ποιητικό λεξιλόγιο, ποιητική σημασία

Αφηγηματικός λόγος:

- Τα δομικά στοιχεία του αφηγηματικού κόσμου
- Τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας
- Το «αντικείμενο» του αφηγείσθαι
- Βασικές λειτουργίες της αφηγηματικής γλώσσας

⇒ Θεωρία των λογοτεχνικών ειδών

- κειμενικά είδη της αφηγηματικής πεζογραφίας: μυθιστόρημα/διήγημα «επιστολικό», «ιστορικό», «αυτοβιογραφικό», «της εφηβείας ή μαθητείας», «ηθογραφικό» κ.ά.
- μοντέρνα ποίηση

«Συνομιλία» κειμένων μεταξύ τους

Παλαιότερη και νεότερη ελληνική λογοτεχνία

Διαφορετικό
αξιακό
σύστημα
μεγαλύτερων
-νεότερων

ο κόσμος
του εφήβου
(αγάπη-
έρωτας)

Διαθεματικές συναρτήσεις

- Εικαστικές τέχνες, Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Σύγκριση - συνεξέταση με άλλες μορφές τέχνης

- Μουσική, Ζωγραφική, Κινηματογράφος, κόμικς

Ανάλυση – συνεξέταση των κειμένων

Με γνώμονα:

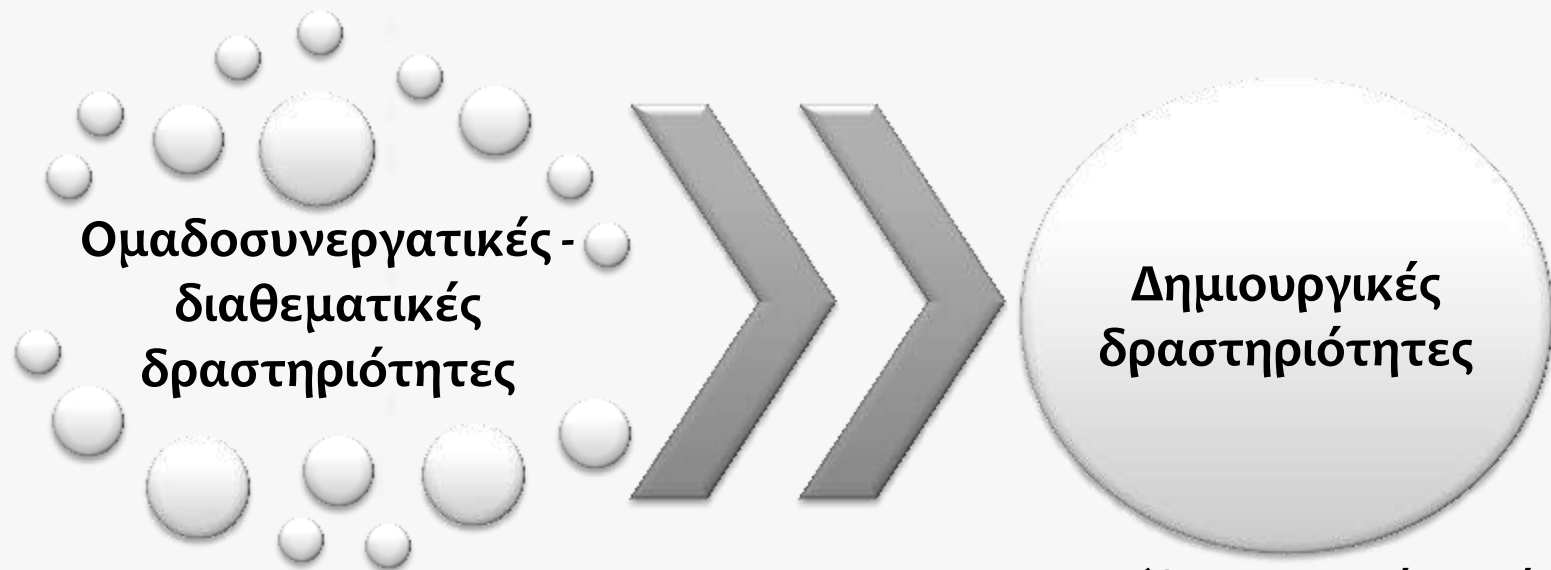
- Θέμα – Οπτικές
- Γνωστικό-αξιακό περιεχόμενο
- Λογοτεχνικός γραμματισμός

Ενδεικτικές
ερωτήσεις

Βλ. **ερωτήσεις ανάλυσης και συνδυασμού** των προτεινόμενων κειμένων (σχετικό σενάριο Β. Σελιώτη, σσ. 25-29)

Άλλες εργασίες - δραστηριότητες

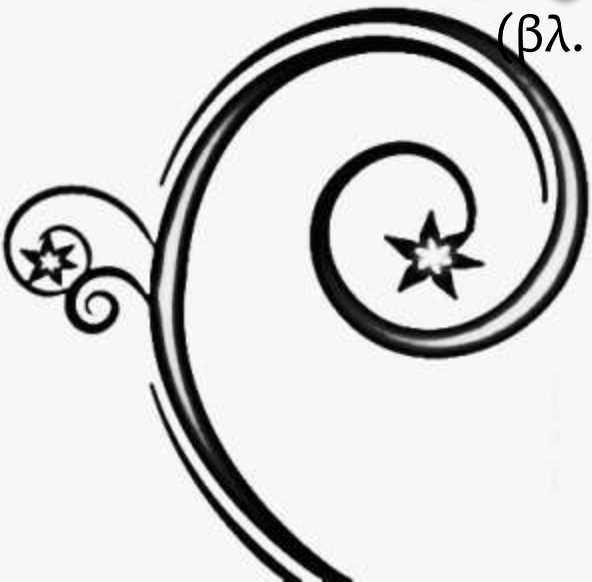

Ομαδοσυνεργατικές -
διαθεματικές
δραστηριότητες

Δημιουργικές
δραστηριότητες

(βλ. σχετικό σενάριο,
σσ. 29-31)

(βλ. σχετικό σενάριο,
σσ. 31-32)

Ερωτήσεις ανάλυσης και συνδυασμού των κειμένων

- ☞ Με ποιο μέσο συνδέεται η νεανική αστόχαστη τόλμη στα κείμενα των Κουμανταρέα, Λεοντάρη και Κατσούρη; Γιατί φαίνεται να ασκεί τόση γοητεία; Ποια αντίδραση προκαλεί αντίστοιχα στους μεγάλους και γιατί;
- ☞ Τόσο το διήγημα του Παπαδιαμάντη όσο και αυτό του Βλαχογιάννη αναφέρονται στο ερωτικό ξύπνημα των εφήβων. Από τη σκοπιά ποιου φύλου περιγράφεται αυτό; Τι είδους στερεότυπα για το άλλο φύλο ανιχνεύετε στα κείμενα; Πώς κατασκευάζονται αυτά, από ποιες πηγές πληροφόρησης των ηρώων;

Ερωτήσεις ανάλυσης και συνδυασμού των κειμένων (ερωτήσεις λογοτεχνικού γραμματισμού)

- ✎ Εντοπίστε α) τους αφηγηματικούς τρόπους και β) τα σχήματα λόγου που υπάρχουν στα διηγήματα των Παπαδιαμάντη και Βλαχογιάννη και εξηγήστε πώς αυτές οι επιλογές υπηρετούν το περιεχόμενο των κειμένων. Αξιοποιήστε τα σχήματα λόγου (π.χ. μεταφορές, παρομοιώσεις), για να συγκροτήσετε μια «ρητορική του έρωτα».
- ✎ Να συγκρίνετε τον τύπο και τον ρόλο του αφηγητή στα τέσσερα πεζογραφήματα της ενότητας (πρόσωπο της αφήγησης, σχέση με τη δράση, σχέση με τον συγγραφέα). Ιδιαίτερα να προσέξετε τη φράση «Δια την αντιγραφήν» στο τέλος του διηγήματος του Παπαδιαμάντη.

Ομαδοσυνεργατικές – διαθεματικές δραστηριότητες

- ☞ Με κριτήριο τη ματιά του πρωταγωνιστή-έφηβου, να παρουσιάσετε πώς ορίζεται κάθε φορά ο Άλλος σε κάθε ένα από τα παραπάνω κείμενα;
- ☞ Ποια στοιχεία νομίζετε ότι έχει η ταυτότητα ενός εφήβου σύμφωνα με τα πιο πάνω κείμενα; Πόσο στερεή ή ρευστή σάς φαίνεται αυτή η ταυτότητα και γιατί;

Δημιουργικές δραστηριότητες

- ☞ Εντοπίστε και ακούστε το τραγούδι του Β. Παπακωνσταντίνου «Ο κουρσάρος» στο <http://www.youtube.com/watch?v=KW7MyBP82Ak> Πώς θα το συσχετίζατε με τα κείμενα των Κουμανταρέα και Λεοντάρη;
- ☞ Δοκιμάστε να αλλάξετε την οπτική γωνία, περιγράφοντας το επεισόδιο του παρολίγον πνιγμού της Μοσχούλας και της σωτηρίας της από το βοσκόπουλο, μέσα από τη δική της ματιά. Προσπαθήστε, αν γίνεται, να διατηρήσετε κάτι από το λεξιλόγιο του Παπαδιαμάντη.

- ❖ Από την οπτική τίνος παρουσιάζεται ο μύθος του σοφού Δαίδαλου και του απερίσκεπτου Ίκαρου, σύμφωνα με τα διπλανά καρέ του Αρκά από τη σειρά «Χαμηλές πτήσεις»; Πώς «εκσυγχρονίζεται» ο αρχαίος μύθος; Δοκιμάστε να αξιοποιήσετε με ανάλογο τρόπο το περιστατικό με τον θάνατο του Πάτροκλου στην Ιλιάδα, προσαρμόζοντάς το σε σημερινά δεδομένα

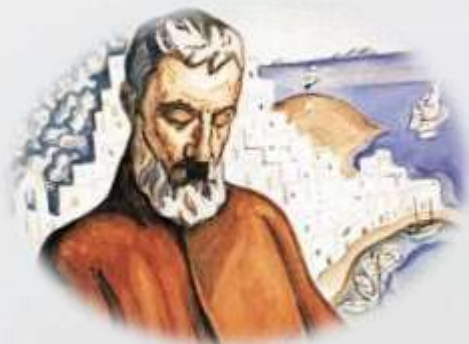

Υποστηρικτικό συμπληρωματικό υλικό

φιλμάκια,
τραγούδια,
ηχοβιβλίο,
πίνακες
ζωγραφικής
κ.ά.

{βλ. πώς αξιοποιείται το υλικό στο σχετικό σενάριο}

Για το διήγημα του Παπαδιαμάντη «Όνειρο στο κύμα»

- ✎ <http://www.youtube.com/watch?v=AdU7kz2coe8> ελεύθερη ηχητική απόδοση του διηγήματος του Αλ. Παπαδιαμάντη «Όνειρο στο κύμα» σε ελεύθερη ηχητική απόδοση [αφήγηση {ηχοβιβλίο/audiobook}, μουσικές γέφυρες, ηχητικά εφφέ, υποτιτλισμός του πρωτότυπου κειμένου]
- ✎ <http://www.youtube.com/watch?v=KHdYoYRE5RY> «Μια βραδιά σαν "όνειρο στο κύμα"... με αφορμή το διήγημα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη»
- ✎ <http://www.youtube.com/watch?v=U-S21rGigEU> ταινία του Θανάση Σαράντου «Όνειρο στο κύμα»
- ✎ <http://paragoges.pi.ac.cy/?video=423> «Η σεληνοφεγγής νύξ στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη» (ταινία παραγωγής Π.Ι.Κ.)

Ιστορίες αγάπης

- <http://www.youtube.com/watch?v=eDqdKKnUl2k>
φιλμ animation μικρού μήκους «Life A short love story»
- ταινία Κώστα Χαραλάμπους «Αγάπη στα 16»
- http://anemi.lib.uoc.gr/php/pdf_pager.php?rec=/metadata/7/6/1/metadata-435-0000000.tkl&do=60978_w.pdf&pageno=1&width=841&height=595&pagestart=1&maxpage=38&lang=el πλήρες κείμενο του διηγήματος του Γ. Βλαχογιάννη (με σχέδια του Ρούμπου)

- http://www.moraros.gr/dhm_mor/ektheseis_2010.htm
ζωγραφικά έργα που φιλοτέχνησε ο Δ. Μοράρος, εμπνευσμένος από διάφορα διηγήματα του Παπαδιαμάντη {βλ. ειδικότερα αυτά που αφορούν το «Όνειρο στο κύμα»}

- <http://www.mystudios.com/artgallery/N/Nicolas-Poussin/Nicolas-Poussin-oil-paintings-1.html> πίνακες του γάλλου ζωγράφου Νικολά Πουσέν, ο οποίος θεωρείται ο εκπρόσωπος της ποιμενικής /αρκαδικής ζωγραφικής {βλ. κυρίως τους πίνακες «Apollo and Daphne», «Et in Arcadia Ego» «Blind Orion Searching for the Rising Sun» «The Empire of Flora (detail-2)»} – συσχέτιση με το κείμενο του Παπαδιαμάντη.

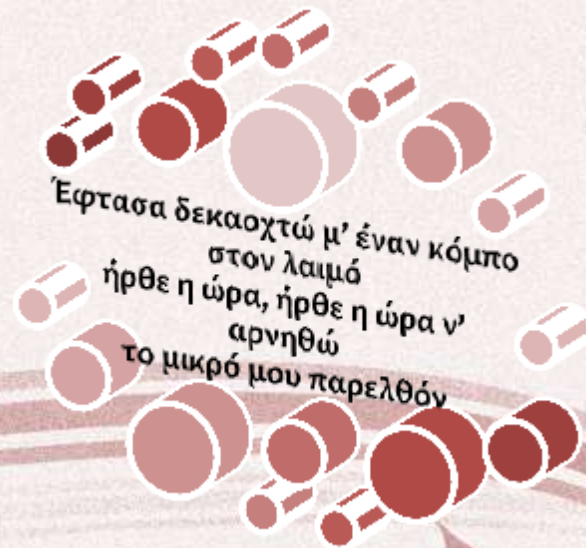
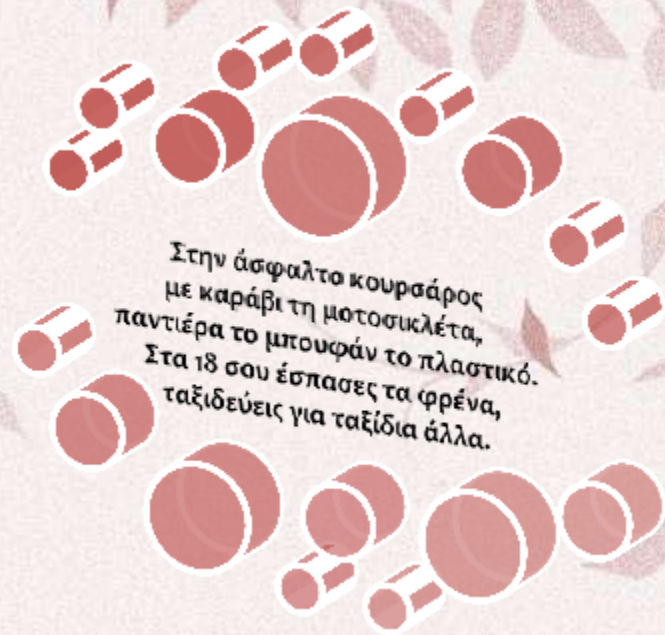

- <http://psalidios.blogspot.com/2010/01/to.html>
πίνακας του Γιάννη Τσαρούχη, στον οποίο απεικονίζεται ένα κουρείο με την ένδειξη «Νέα Ιωνία 24-10-46» {συσχέτιση με το κείμενο του Κουμανταρέα}

- <http://www.youtube.com/watch?v=KW7MyBP82Ak>

τραγούδι του Βασίλη Παπακωνσταντίνου «Ο κουρσάρος» {συσχέτιση με τα κείμενα των Μ. Κουμανταρέα και Β. Λεοντάρη}

- <http://youtu.be/yy70d3lxxm8>
τραγούδι του Λαυρέντη Μαχαιρίτσα με τίτλο «Πατέρα σ' αγαπώ» {συσχέτιση με κείμενο Μ. Κουμανταρέα}

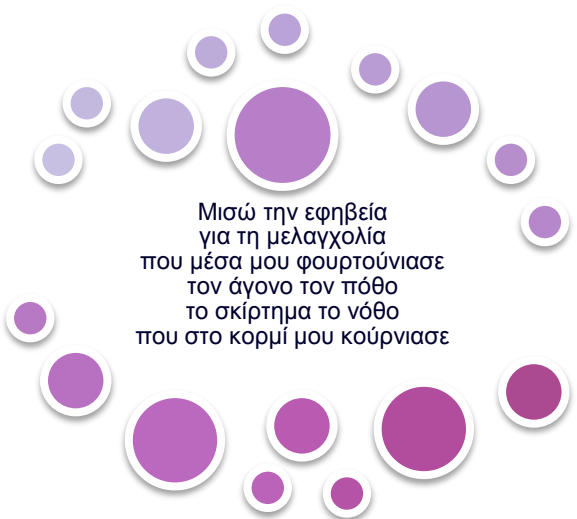

 <https://www.youtube.com/watch?v=uvBzDVCapIc>
{φιλμάκι σχετικό με το ποίημα του Β. Λεοντάρη
«Οδόσημο κινδύνου»}

 <http://www.youtube.com/watch?v=RwQ-q-WYzWg>
τραγούδι με τίτλο «Εφηβεία» (ερμηνεία:
Γεράσιμος Ανδρέατος)

 http://www.youtube.com/watch?v=A8E_3S1-Ngl
τραγούδι με τίτλο «Χαμένη εφηβεία» (ερμηνεία:
Μαίρη Λίντα)

Μισώ την εφηβεία
για τη μελαγχολία
που μέσα μου φουρτούνιασε
τον άγωνα τον πόθο
το σκίρτημα το νόθο
που στο κορμί μου κούρνιασε

Μια εφηβεία που δεν είχε ζωγραφιές
στην κάμαρά μου
και που πηδούσε τ' Αϊ Γιαννιού τις πυρκαγιές
μες στην καρδιά μου.
Μια εφηβεία λαϊκή με σινεμά
στη γαλαρία
και κάθε βράδυ σαν το πέλαιο η καρδιά
σάλπαρε πλοία.

<http://www.youtube.com/watch?v=FfQiEQPvjTk&list=P LDC416CB0D15B7339>

■ Η Αλφαβήτα της Εφηβείας - "Ε", "Ζ" {έρωτας - ζήλια}: θεατρική παράσταση με εφήβους του σήμερα που εκφράζουν όσα τους απασχολούν μέσα από 24 λέξεις-κεφάλαια, από το άλφα μέχρι το ωμέγα - θεατρικό έργο της Μάγιας Δεληβοριά στο οποίο βασίστηκε το μυθιστόρημά της «Η αλφαβήτα της εφηβείας, Μυθιστόρημα για εφήβους και όχι μόνο» (2008)

■ Ο έρωτας,
Όνομα ουσιαστικόν,
πολύ ουσιαστικόν,
ενικού αριθμού,
γένους ούτε θηλυκού ούτε αρσενικού,
γένους ανυπεράσπιστου.
Πληθυντικός αριθμός
Οι ανυπεράσπιστοι έρωτες.

■ «Πληθυντικός Αριθμός», Κική Δημουλά

■ Όταν είμαι -ή θέλω να είμαι- αισιόδοξος, τότε γράφω
για παιδιά...

Όταν ονειρεύομαι μια επανάσταση, τότε γράφω για
τους εφήβους...

Όταν φοβάμαι, τότε είναι που γράφω για τους
ενήλικες...

Κι όμως, τελικά... Τίποτε από εμένα δε φαίνεται

■ Μάνος Κοντολέων

- http://efivikimatia.blogspot.com/2012/02/blog-post_294.html {blog e-φηβική μ@τιά – απόψεις του φιλόσοφου Αριστοτέλη για τους νέους}

Οι νέοι αισθάνονται σφοδρές επιθυμίες και μπορούν να εκπληρώσουν εκείνο που επιθυμούν. Από τις επιθυμίες πάλι που σχετίζονται με το σώμα αισθάνονται κυρίως τις ερωτικές και δεν μπορούν να κυριαρχήσουν επάνω τους...

Μελέτες σχετικά με την εφηβική λογοτεχνία (1)

- Αμπατζόγλου Φραγκίσκη, «Αυτοβιογραφικός Λόγος: ιστορικοί και μυθιστορηματικοί βίοι στο μυθιστόρημα εφηβείας», *Εντευκτήριο*, 28 – 29 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 1994), σσ. 74 – 88
- Κανατσούλη Μένη, «Τρόποι ανάγνωσης της εφηβικής λογοτεχνίας», στο *Διαδρομές*, αφιέρωμα: «Η Λογοτεχνία των «Νεαρών Ενηλίκων»», 43 (Φθινόπωρο 1996), σσ. 183 – 188.
- Κανατσούλη Μένη & Δημήτρης Πολίτης επιμ. (2011). *Σύγχρονη Εφηβική Λογοτεχνία: Από την ποιητική της εφηβείας στην αναζήτηση της ερμηνείας της*. Αθήνα: Πατάκης.
- Κατσίκη-Γκίβαλου Άντα, «Το παιδί και ο έφηβος στη λογοτεχνία για παιδιά του 20ού αιώνα», *Διαβάζω*, 232 (Φεβρουάριος 1990), αφιέρωμα: «Νέοι και λογοτεχνία», σσ. 68 – 72.

Μελέτες σχετικά με την εφηβική λογοτεχνία (2)

- Κατσίκη-Γκίβαλου Άντα, «Αναγκαίες διακρίσεις και θεωρητικές /ιστορικές αναζητήσεις της εφηβικής λογοτεχνίας», διαθέσιμο στο <http://guivalou.wordpress.com/2010/01/11/αναγκαίες-διακρίσεις-και-θεωρητικές/> (ημερ. ανάρτησης 11/1/2010)
- Κοντολέων Μάνος, «Η Λογοτεχνική ενσάρκωση της ηλικίας της αμφισβήτησης», Περιοδικό *Διαδρομές*, 43 (Φθινόπωρο 1996), Αφιέρωμα: «Η Λογοτεχνία των «Νεαρών Ενηλίκων»», σσ. 167 – 171.
- Οικονομίδου Σούλα, «“Αφιερωμένο εξαιρετικά...” η ιδεολογία και η έννοια του εννοούμενου αναγνώστη στο σύγχρονο ελληνικό εφηβικό μυθιστόρημα», στο *Το Σύγχρονο Ελληνικό Παιδικό – Νεανικό Μυθιστόρημα*, (επιμ.) Τσιλιμένη Τ., Σύγχρονοι Ορίζοντες, Αθήνα, 2004, σσ. 283 – 293.
- Χατζηδημητρίου-Παράσχου Σοφία, «Μυθιστόρημα εφηβείας: Παράδοση και νεοτερικότητα», περιοδικό *Διαδρομές*, 43 (Φθινόπωρο 1996), σσ. 172 -178.

Άλλο υποστηρικτικό υλικό για τον εκπαιδευτικό

- «Διηγήματα» Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, Βιβλίο Εκπαιδευτικού, Υ.Α.Π. 2010.
  - http://www.pi.ac.cy/pi/files/yap/anakoynoseis/logotexnia/L_A3_diigmata_paradiamanti.pdf
- «Τα Ψάθινα Καπέλα», Μαργαρίτας Λυμπεράκη, Βιβλίο Εκπαιδευτικού, Υ.Α.Π. 2010.
  - http://www.pi.ac.cy/pi/files/yap/anakoynoseis/logotexnia/G_C1_PSA_THINA_KAPELA.pdf
- «Ερόικα», Κοσμά Πολίτη, βοηθητικό υλικό, Υ.Π.Π. 2009.
  - http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/yfistameno_yliko_lykeio/logotechniko_vivlio/eroika_politis.pdf
- *Πορτρέτα εφήβων* (διδασκτικό σενάριο)
  - <https://www.box.com/s/ogbfq1pltob0eu5aop71>
- Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων, Ο.Ε.Δ.Β.
  - <http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/document.php?course=DSGL-A111&openDir=/4e5b63b5pt3d/4e9c5b7dfwj6>

Κείμενα από τα διδακτικά εγχειρίδια Ο.Ε.Δ.Β.

■ Από τα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου :

- Ζωρζ Σαρή, «Νινέτ»
- Τούλα Τίγκα, «Τα πράγματα στρώνουν περισσότερο»
- Ελένη Σαραντίτη, «Όπως τα βλέπει κανείς...»

■ Από τα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου:

- Άννα Φρανκ, «Από το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ»
- Μαργαρίτα Λυμπεράκη, «Οι Κυριακές στη θάλασσα»
- Άλκη Ζέη, «Αναμνήσεις της Κωνσταντίνας από τη Γερμανία»
- Ζωρζ Σαρή, «Και πάλι στο σχολείο...»
- Διαμαντής Αξιώτης, «Η Άννα του Κλήδονα»
- Γιώργος Ιωάννου, «Να 'σαι καλά, δάσκαλε»